

Skoleeksempel: Utvikle nullutslippsoner

Helene Klæbo Møllersen og Anette Braathen

Lofoten er et yndet reisemål for mange fra både inn- og utland. I høysesongen kryr det av mennesker på turstiene, og veiene fylles av bobiler og leiebiler. Dette byr på utfordringer for både turistene og lokalbefolkningen. Hvordan kan transportsystemet endres til det bedre for både menneskene og miljøet?

Kommuner, næringsliv og innbyggere i Lofoten har satt seg høye ambisjoner for en bærekraftig samfunns- og næringsutvikling. Gjennom det privat-offentlige partnerskapet *Lofoten – de grønne øyene* (LDGØ) ønsker de å stimulere til grønn vekst og omstilling til Lofoten som lavutslippssamfunn.

Prosjektlederen i LDGØ ønsket å inkludere barn og unges tanker og ideer i prosjektet og hadde tidligere latt seg imponere av elevene ved Kabelvåg skole da hun var dommer i First Lego League. Hun tok derfor initiativ til et møte med skolen for å høre om de kunne være interessert i å få til noe sammen. Skolen fortalte at de deltok i Lektor2, og at de gjerne ville diskutere mulige problemstillinger som elevene kunne gå inn i. En super mulighet for skolen til å åpne dører mot verden, og et godt eksempel på hvordan samarbeid foranrer elevenes læring i aktuelle spørsmål – i tråd med formålsparagrafen og prinsippene i overordnet del.

Oppdraget

Oppdraget kom på plass etter litt dialog fram og tilbake i etterkant av møtet: Hvordan kan transportsystemet i regionen endres i en mer bærekraftig retning? Elevene på 10. trinn ble bedt om å se nærmere på tettstedet Henningsvær og anbefale tiltak for å utvikle stedet til en nullutslippssone. I tillegg skulle elevene undersøke hva som skal til for at flere av innbyggerne velger å reise kollektivt. Oppdraget la til rette for elevengasjement og utforskning og ville gi dem erfaring med å se muligheter og omsette ideer til handling, noe overordnet del beskriver som viktige prinsipper i opplæringen.

Gjennomføring

Etter flere uker med jobbing, der elevene blant annet var på ekskursjon, gjennomførte spørreundersøkelser og innhentet annen informasjon, presenterte elevene sine løsninger på Lofotkonferansen, der både politikere og representanter fra næringslivet var til stede.

Elevene anbefalte tre tiltak for en mer miljøvennlig og hensiktsmessig transport til og fra Henningsvær. Det ene forslaget gikk ut på å opprette en elektrisk bussrute mellom Rørvika og Henningsvær. Tiltaket var spesielt rettet mot turister, men elevene presiserte at ruten også ville komme lokalbefolkningen til gode, da det skulle bygges en større parkeringsplass i Rørvika. Elevene hadde vurdert mulige synergier av den nye ruten og foreslo blant annet at bussen også kunne frakte post. Elevene poengterte at bussruten vil dekke ulike behov for turistene kontra lokalbefolkningen, og for å sikre at den ville fungere som et godt kollektivtilbud for innbyggerne foreslo elevene et system for å forhåndsbestille plass med redusert billettpris for

OPPDRA 1)

Lofoten – de grønne øyene ber dere utforme Henningsvær som en nullutslipps transportsone. Beskrivelsen bør baseres på dialog med innbyggere, og vise relevant og fremtidsriktig mobilitet i, til og fra Henningsvær for innbyggere, næringsliv og besøkende.

OPPDRA 2)

Lofoten – de grønne øyene ber dere om å hente inn informasjon om hva som skal til for at flere innbyggere velger kollektive transportformer i hverdagen, og komme tilbake med forslag til et mer hensiktsmessige kollektivtilbud for en gitt skole- og/eller pendlerrute.

Utdrag fra oppdragsbrevet fra *Lofoten – de grønne øyene*.
Hele oppdraget kan du lese på naturfag.no/arbeidsliv.

fastboende. For at ruten skulle møte turistenes behov foreslo de blant annet at bussen skulle stoppe på populære startpunkter for friluftslivsaktiviteter underveis.

Det andre tiltaket elevene foreslo var å opprette en hurtigbåtrute på strøm eller hydrogen mellom Henningsvær og Svolvær, med stopp i Kabelvåg. Det tredje tiltaket handlet om å elektrifisere sjarkflåten i Henningsvær.

Elevenes forslag ble møtt med stor interesse. Flere tilhørere, både fra næringsliv og kommune, ga uttrykk for at elevene hadde levert gjennomtenkte og relevante løsninger på en kompleks problemstilling. Det ble særlig trukket fram at elevene hadde klart å kombinere hensyn til både turister og lokalbefolkning, og at forslagene var konkrete og gjennomførbare.

Representanter fra LDGØ og kommunen kommenterte at ideene ville bli tatt med videre i det strategiske arbeidet med transportsoner, og at elevenes perspektiver ga verdifulle innspill som ellers kunne ha blitt oversett. Det ble også nevnt at elevenes forslag om forhåndsbestilling og differensiert billettpris for fastboende var et eksempel på sosialt bærekraftige løsninger.

Samtidig ble elevene tatt på alvor – noe som kom tydelig fram da én av tilhørerne stilte kritiske spørsmål til forslaget om å frakte post med turistbussen. Vedkommende problematiserte logistikken og sikkerheten rundt dette, og elevene fikk erfare hvordan ideer kan bli utfordret når de presenteres for andre. Dette bidro til en realistisk og lærerik dialog og understreket at elevene deltok i en reell samfunnsdiskusjon.

Utbytte

Samarbeidet ga elevene mulighet til å arbeide med en reell samfunnsutfordring og oppleve hvordan deres ideer kunne bidra til konkret utvikling i lokalmiljøet. Gjennom arbeidet fikk de brukt fagkunnskap i praksis, utviklet kritisk tenkning og erfart hvordan samarbeid og teknologi kan brukes til å finne bærekraftige løsninger. Presentasjonen på Lofotkonferansen ga elevene en opplevelse av reell medvirkning og innflytelse og styrket deres forståelse av demokrati i praksis – helt i tråd med intensjonene i overordnet del. Mange elever uttrykte stolthet over å bli lyttet til av politikere og næringslivsaktører.

Lærerne opplevde undervisningssamarbeidet som en verdifull arena for dybdelæring og tverrfaglig undervisning. Gjennom samarbeidet med LDGØ fikk de støtte til å utvikle undervisning som opplevdes både meningsfull og motiverende for elevene. Prosjektet ga rom for å jobbe med kompetansemål på en praktisk og relevant måte og styrket lærernes erfaring med å bruke eksterne aktører som en ressurs i undervisningen.

For *Lofoten – de grønne øyene* var samarbeidet med skolen en god måte å inkludere barn og unge i samfunnsutviklingen på. Elevenes forslag ble tatt imot med interesse og respekt, og flere av ideene ble vurdert som relevante innspill til det videre arbeidet med nullutslippsoner. Prosjektet bidro til å styrke LDGØs forankring i lokalsamfunnet og ga verdifull innsikt i hvordan unge tenker rundt bærekraft og mobilitet.

Å få presentere sine forslag til løsning på reelle samfunnsutfordringer kan styrke elevenes demokrati-forståelse. Foto: Espen Nordahl

Reinebringen. Foto: xISerge / Pixabay